

Brexit, wat kan er nog misgaan?

Europese Unie en Verenigd Koninkrijk moeten nog vele hindernissen nemen voordat brexit over precies een jaar een feit is

Jeroen Segenhout
Brussel

Over een jaar stapt het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Als het goed is, zullen beide partijen dit najaar de onderhandelingen over een scheidingsregeling afronden. Daarmee wordt een chaotische brexit op 29 maart 2019 om klokslag 23.00 uur (Britse tijd) voorkomen. Maar niets is zeker. Het Financieele Dagblad maakt een tussenbalans op van de lastigste hindernissen die beide partijen in de komende maanden nog moeten nemen.

Tijdsdruk

‘De klok tikt’ is inmiddels het grootste cliché dat uit de mond van EU-onderhandelaar Michel Barnier komt. Hij gebruikt het bij bijna elk publiek optreden, om te benadrukken dat er tempo moet worden gemaakt in de brexit-onderhandelingen. De Britten hebben te veel tijd verspild sinds het begin van het proces in juni vorig jaar. Nu hebben beide partijen nog maar zeven maanden om tot een definitieve scheidingsregeling te komen. Nationale parlementen hebben zo voldoende tijd om het akkoord te ratificeren.

Barnier en de Britse minister van brexitzaken David Davis lieten vorige week wel zien dat ze ver gevorderd zijn en er is een overgangperiode afgesproken tot eind 2020. Ook is het onderhandelingstempo in de afgelopen weken opgevoerd. Maar bedrijven kunnen pas gerust zijn als de laatste handtekening is gezet. Belangrijke struikelblokken zijn nog de Ierse kwestie (zie verderop) en de mate waarin het Verenigd Koninkrijk jurisprudentie van het Europees Hof van Justitie accepteert. Oftewel: bereid u voor op veel nervositeit en veel politiek theater op het allerlaatste moment.

Noord-Ierland

De grootste onzekere factor in de onderhandelingen is de toekomst van Noord-Ierland. Of beter gezegd: hoe de EU en het Verenigd Koninkrijk weten te voorkomen dat er een harde grens ontstaat tussen Noord-Ierland en Ierland. Grenscontroles voor goederen zijn onvermijdelijk als de Britten de interne markt en de douane-unie gaan verlaten. Ierse douaniers moeten dan bijvoorbeeld controleren of producten die uit Noord-Ierland komen voldoen aan de EU-regels voor voedselveiligheid. De verwijdering van grensposten was

Toeristen met een Engelse paraplu bij het reuzenrad London Eye.

FOTO: HANNAH MCKAY/
REUTERS

echter een belangrijk onderdeel van het Goede Vrijdag-akkoord dat in 1998 vrede bracht tussen de katholieken en protestanten in Noord-Ierland.

Op aandringen van de EU komt er in de scheidingsregeling een apart protocol waarin de ‘unieke situatie’ op het Ierse eiland wordt erkend. Hoe beide partijen een harde grens willen vermijden, is nog onduidelijk. Het Verenigd Koninkrijk wil met eigen (technologische) oplossingen komen. Tegelijkertijd wil de EU vastleggen dat er een ‘terugvaloptie’ komt in de vorm van aansluiting van Noord-Ierland bij de interne markt en douane-unie van de EU. Dat is voor de Britten nu nog een ‘no go’. Maar de EU hoopt dat de discussie over de toekomst van Noord-Ierland premier Theresa May tot inkeer kan brengen en dat zij uiteindelijk beslist dat het gehele Verenigd Koninkrijk lid moet blijven van de douane-unie. Dat kan ook gebeuren onder druk van het Britse parlement.

Brits parlement

De belangrijkste prestatie van May tot dusver is dat in haar eigen partij nog geen openlijke revolutie is uitgebroken. De harde brexiteers morden wel toen bleek dat het VK nederlaag na

nederlaag moest slikken in de onderhandelingen met de EU. De Britten gaan bijvoorbeeld een financiële rekening van enkele tientallen miljarden betalen en hebben geen zeggenschap over EU-beleid in de overgangperiode. Maar nu lijken de brexiteers vooral blij dat de brexit er echt komt. ‘Na het vagevuur zullen we in de hemel belanden’, zo reageerde Jacob Rees-Mogg, een van de belangrijkste critici van May, vorige week op de afspraken over de overgangperiode.

Toch moet May in het eigen parlement nog enkele belangrijke hordes nemen. Belangrijke brexitwetgeving, zoals de Withdrawal Bill, de Trade Bill en de Customs Bill, ligt gevoelig. Zo maakt het Hogerhuis zich zorgen over de vergaande bevoegdheden van de regering in de Withdrawal Bill en probeert de Labour-partij via de Trade Bill de regering te overtuigen dat het VK in de douane-unie moet blijven.

Ook is er onvrede over de zeggenschap bij de uiteindelijke scheidingsregeling. Voor het Britse parlement is het ‘take it or leave it’. Maar Labour wil met steun van Tory-afgevaardigden afdwingen dat het Lagerhuis de Britse onderhandelaars in Brussel terug naar de onderhandelingsstafel kan sturen.

EU-lidstaten

Ook de 27 overblijvende EU-lidstaten kunnen nog roet in het eten gooien. Instemming met de scheidingsregeling is waarschijnlijk geen probleem. EU-onderhandelaar Michel Barnier houdt zich tot dusver strikt aan de richtsnoeren die hij van de Europese Raad krijgt. Maar nationale belangen kunnen in de komende maanden een grotere rol gaan spelen. Zo kan de Spaanse premier Mariano Rajoy moeilijk gaan doen over afspraken die moeten worden gemaakt voor Gibraltar. Spanje maakt nog altijd aanspraak op deze strategische rotspunt die sinds 1713 Brits bezit is.

De komende fase wordt sowieso lastiger voor de EU. De toekomstige (handels)relatie met het VK komt dan ook ter sprake. De belangen tussen de lidstaten verschillen sterk. Dat bleek de afgelopen weken al, toen Luxemburg opkwam voor de financiële sector in de City en Spanje zich druk maakte over luchtvaart, omdat zijn luchtvaarttrots Iberia tot een Britse luchtvaartgroep behoort.

“
‘Na het vagevuur zullen we in de hemel belanden’

Jacob Rees-Mogg, een van de belangrijkste critici van May

